

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

1943.

NEVELÉSÜGYI FÜZETEK

január

1. füzet

Szembe a sorssal!

Minden nagy ember arc képe alá oda lehetne írni e szavakat: „Tudott akarni!” Aquinói Szent Tamást megkérdezte nővére: „Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök üdvösséget?” „Akarjad elnyerni!” — volt a rövid válasz.

Nem az illik az ifjúhoz, hogy letörtten meghunyászkodjék a nehézségek előtt, hanem bátran nézzen szembe az útjába tornyosuló akadályoknak. Akármilyen borús az ég, egyszer mégis kisüt a nap! S akármilyen zord a tél, egyszer mégis csak megjön a tavasz is!

— A fiataloknak nem szabad soha letörniök! Fiataloké a munka, öregeké a pihenés. Csak meg nem ijedni! S bátran nekivágni a nehézségeknek! Az ember sokszor nehezebbnek gondolja a feladatot, mint amilyen valóságban. Pedig jól tartja egy angol közmondás: Sohasem esik olyan erősen, mint az ablakon át látszik!

— Olvasd csak, hogy már a pogány Seneca mily bölcsen gondolkodott e kérdésben. A szerencsétlenség nem törheti meg a bátor férfiút. A tűz megpróbálja az aranyat, a baj meg az erős férfiút.

A nagy emberek története tömegestől szolgál lelkesítő példakkal. Sokaknak mintha minden ellenük esküdött volna. Ezer-ny-ezer akadály tornyosodott terveik előtt, de ők nemes örömmel feszítették neki acél-akarataikat a halomnyi nehézségnek — és győztek! Ahol örök tavasz van s örökké kedvező a természet, ott elpuhult s energiátlan emberek élnek.

Kolumbusz Kristóf milyen kálváriát járt terveivel az európai királyi udvarokban 18 éven keresztül s mily tömörkedés-kálódás dolgozott ellene. És idealista lelkesedéssel, kitartó akaratával végül is sikerült legyőznie minden ármánykodást s hozzáfoghatott nagy tervéhez: a tengeri úthoz. Tudod, hány éves volt akkor? Más ember ilyenkor már nyugalomba vonul. Ő csak akkor kezdetet élete nagy céljához!

Beethoven, a nagy muzsikusz, szinte teljesen süket volt, mikor legnagyobb mesterművét alkotta. Mózes, a zsidók nagy

szabadítója, csak akadozva tudott beszélni, de Isten segítségével s hibájának alázatos tudatában nagy vezérükké lett.

Tehát ne légy borúlátó! Ne mondd: „Én hiába kezdek akármibe, engem üldöz a sors, nekem nem sikerül semmi“. Ne mondd — mint annyian mondják: „Akinek szerencséje van, annak az ökre is borjakat ad, aki meg szerencsétlen, az úgylis mindig betöri az orrát.“ Hát, ha üldöz a sors, fordulj vele szembe s nézz vele dacosan farkasszemet! Ne tedd tétlenül ölbe kezedet. Hogy „butának áll a szerencse“ — ezzel csak a lusták és tehetetlenek vigasztalódnak, mintegy azt akarva mutatni, hogy „én azonban nagyon okos vagyok!“ Az emberek annyira hiúk, hogy a bajért, mely őket érte, mindig mást okoznak, sohasem magukat.

Hallgasd csak meg, ha valamelyik szorgalmas fiú jól tudott felelni, mint sopánkodik a lusta: „Persze! Tegnap is sonkát küldtek az osztályfőnök úrnak. Hja, ha nekünk volna vesztegetni való sonkánk...“ De azt soha be nem ismerné, hogy a másik szorgalmas s azért halad, ő meg lusta s azért marad.

Hallgasd csak meg az egyik kereskedő panaszait a másik társával szemben: „Hja, igen, ha az ember arcán nincs bőr! Igen, ha kis és nagy lopásoktól, csalásoktól nem riad vissza az ember...“ Azt azonban sohasem akarja elismerni, hogy a másik talán szorgalmasabb, ügyesebb is és kisebb igényű, mint ő, nem hajlandó belátni, hogy a másik nem bűnével boldogul, hanem erényével: makacs munkakedvével, ügyességével, farradhatatlanságával, előrelátásával; ő pedig nem azért marad el, mert becsületes, hanem mert amellettt ügyetlen, kényelmeskedő, talán könnyen pocsékol, üzletével nem is törődik.

Hát csak soha el nem veszteni a fejedet, bármily csapás szakadjon is rád! Azok mennek az életben legtöbbször, akik állandóan vidám lélekkel s mosolygós arccal végzik kötelességüket, jó sorsban csendesen örülnek, szerencsétlenséget férfiasan tűrnek.

A küzdés, nélkülözés nemcsak „baj“, hanem a hősiesség forrása. Ha nem volna kísértés, nem volna önuralom sem. Ha nem volna megpróbáltatás, nem volna kitartás sem. Aki küzd, erősebbé válik. Dante nagyszerű művét, a „Divina Commedia“-t száműzetésben, nyomorral küzdve írta. Petőfi legszebb költeményeit talán ott írta egy debreceni hideg télen 1843 telén, amikor szinte mindenki elhagyta s minden elfordult tőle. Az embernek sem lenne jó, ha minden sikerülne, amibe belefog. A sikertelenség alázatosságra tanít, míg az örökös siker megszárdít. Az ember mindent elviselhet a világon, csak az örökös jólétet nem.

(Tóth Tihamér.)